

I després de la crispació què? Oli en un llum

MERITXELL BATET

Diputada del PSC al Congrés dels Diputats

El Partit Socialista ha guanyat les eleccions generals del 9 de març. Amb 169 diputats serem el grup parlamentari majoritari que donarà suport al proper Govern presidit per José Luís Rodríguez Zapatero. Hem millorat en 5 escons els resultats de 2004 (de 164 a 169), mantenint la diferència amb el Partit Popular, la qual cosa vol dir que ells també han millorat els resultats (de 148 han passat a 154 escons).

Tothom ho va repetint: és el moment de gaudir de l'èxit, i ho fem, però hi ha una estranya contenció que no sé ben bé a què respon i cap de les possibles hipòtesis em satisfà del tot: a l'atemptat d'ETA l'últim dia de campanya? A la davallada d'ERC veient en conseqüència en perill el Govern de Catalunya? Al pes de tornar a governar a tot arreu: a l'Estat, a la Generalitat i a gran part dels ajuntaments? A la responsabilitat d'haver tret una majoria absoluta a Catalunya? O potser és que la resposta és una mica més complexa. Tot plegat, segurament, és massa precipitat i caldrà una mica de decantament en la reflexió si volem encertar en el diagnòstic.

Permeteu-me, però, que avanci algun element que des del meu punt de vista pot ser important: la contenció de l'èxit es dona perquè sabem que els resultats globals tampoc no han estat per tirar coets. La majoria absoluta a Catalunya sí, però pensem en com s'han plasmat en el mapa de l'Estat les pujades i baixades dels dos partits majoritaris, això que en Carles Castro analitza tan bé en els seus articles: Catalunya, País Basc, Aragó, Balears, Andalusia, Canàries... i per una altra banda Madrid, Comunitat Valenciana, Múrcia, les dues Castelles i fins i tot Extremadura. Deixem-ho aquí: ni sóc fina analista de resultats electorals, ni tenim el temps com per fer-ho en condicions. Això sí, és clar que cal pensar-hi.

Catalunya ha guanyat quatre escons respecte del 2004. Ha aconseguit millorar l'immillorable, uns resultats que havien estat molt bons ara han esdevingut excel·lents. Els catalans saben que el futur de Catalunya passa per Espanya i han decidit fer-ho majoritàriament a través del Partit dels Socialistes de Catalunya. No patiu, l'èxit no se'ns pujarà al cap. Ha estat un vot contundent a favor de l'estabilitat i del progrés i dels grans compromisos presos pel futur de Catalunya: desplegament de l'Estatut i nou sistema de finançament més just i més transparent. Ha estat un vot que aposta per la convivència. No és que tots els ciutadans pensin que no hi hagut errors o que s'ha fet tot perfecte, però els dos valors essencials de la democràcia, la confiança i la convivència, sí que eren representats de forma diàfana pel Partit dels Socialistes de Catalunya, que aposta per la participació

efectiva de les Comunitats Autònomes en la definició de les polítiques de l'Estat.

Ha estat un vot també que mostra la reacció de la ciutadania de Catalunya davant la tensió d'un Partit Popular que ha usat sense sentit del límit el nom de Catalunya. La reacció enfront de la crispació que ha fet referència al conflicte territorial, a la campanya contra l'Estatut d'Autonomia de Catalunya, la recollida de signatures per tota Espanya contra el text estatutari, els anuncis a la ràdio d'Andalusia pagats pel senyor Arenas, la presentació d'un recurs d'inconstitucionalitat al Tribunal Constitucional, el fet d'acusar-nos d'insolidaris, el fer batalla contra la llengua catalana, el parlar de persecució i marginació del castellà a Catalunya, el senyor Pizarro dient que "antes alemana que catalana" i acusant l'empresariat gironí de viure del "cuento", o cridar al boicot dels productes catalans, ha donat el resultat que ha donat: debilitament, si cabia, del Partit Popular amb vint mil vots menys a casa nostra, un milió de vots més pel PSC que pel PP, i el vot al partit que donava garanties a la continuïtat d'un govern socialista amb un concepte d'Espanya on tots hi cabem. El socialisme català és el partit que millor pot mostrar que el desenvolupament i l'aprofundiment autonòmic és possible sense confrontació.

Ha estat, però, el mateix a la resta d'Espanya? El problema de les estratègies extremes és que els resultats electorals que poden oferir són incerts, però les conseqüències per a la convivència a més d'incertes són fulminants, ja que enervar masses, despertar odís, destruir, confrontar, és molt més senzill que després aplacar, fer pedagogia, donar explicacions, aplicar la racionalitat i aconseguir l'admiració, el sentiment d'orgull i, sobretot, el respecte.

Pensem en el tractament del català. Situar al bell mig de l'arena política un tema que no és tema, fent veure que a més és un problema, no ha costat gaire: n'hi ha hagut prou amb uns quants titulars d'El Mundo, unes sessions matutines de la Cope i un grapat d'iniciatives parlamentàries incendiàries per a que tota Espanya pensi que ser destinats a Catalunya o que els seus fills hagin d'educar-se en una escola catalana sigui el pitjor que els pot passar a la vida. Creieu-me, he tingut algunes converses reveladores i esgarrioses al respecte!

Per què molesta tant a gent que segurament mai no anirà a viure a Catalunya i que la seva afectació és zero, que la llengua vehicular al sistema d'ensenyament a Catalunya sigui el català? Per què ara és un problema quan aquesta política lingüística la va establir la llei de 1983, votada, per cert, per totes les forces polítiques del moment? L'únic consol és que quan et passes en un

sopar quaranta minuts explicant a què respon aquesta política, el que ha suposat per a la cohesió de la societat catalana, la garantia d'igualtat d'oportunitats que ofereix, evitar caure en la creació de ciutadans de primera i de segona, l'enriquiment en el coneixement que sempre aporta estudiar una altra llengua, les virtuts del bilingüisme en definitiva, majoritàriament queden convençuts. Això sí, calen 40 minuts sense interrupcions i interlocutors amb ganes d'entendre i d'escoltar... És a dir, tota una conjuntura massa complicada enfront de la demagògia practicada per l'altra banda, que només necessita dues frases per desqualificar el sistema.

L'esforç per combatre aquest escenari artificialment creat serà responsabilitat de tots: del Govern, en primer lloc; que continuarà treballant, aprofundint en allò que s'ha fet bé i corregint els errors, tal com va dir el president del Govern la nit electoral. Però també l'oposició haurà de deixar de pensar en termes de rendibilitat electoral, encara que només sigui a la llum dels resultats d'aquests comicis.

Alguns dirigents del Partit Popular bromegen amb la necessitat de la independència de Catalunya per poder governar per fi Espanya. Doncs no, no volem marxar d'Espanya perquè en som part. La solució no passa per aquí; passa perquè ells revisin el concepte d'Espanya que ens han intentat imposar, amb el qual es deixen fora la meitat dels ciutadans. La sobirania és la resposta fàcil que també Esquerra Republicana de Catalunya aporta al debat territorial i que ara sembla, tanmateix, la gran temptació de Convergència i Unió.

Aquesta resposta correspon només a un sentiment d'impotència o a la mandra d'endinsar-se en la proposta de fons, la proposta a llarg termini, la proposta de solució definitiva, la proposta vertebradora de la diferència, de la riquesa: el federalisme, l'únic projecte viable per Espanya.

El federalisme ha mostrat que pot guanyar la batalla al nacionalisme, als dos nacionalismes. L'aposta ciutadana ha estat la de la convivència i l'enteniment: la de la lleialtat institucional, la de les complicitats sinceres, la de la responsabilitat en l'exercici de càrrecs públics. El pacte lleial entre tots és la pedra angular del federalisme, el nostre projecte. Perquè pensem que la convivència en la diferència és possible, perquè no tenim una mentalitat exclouent. La nostra proposta era clara i els fets l'avalaven: ens preocupem i ens ocupem de la part, però també del tot. La fortalesa d'aquesta via és que no necessitem negar la realitat de l'altre per defensar la nostra pròpia realitat. La fortalesa i la credibilitat del PSC és que ens estimem Espanya per què ens sentim Espanya i perquè volem contribuir al seu creixement.

Els catalans saben que el futur de Catalunya passa per Espanya i han decidit fer-ho majoritàriament a través del Partit dels Socialistes de Catalunya. Ha estat un vot contundent a favor de l'estabilitat i del progrés i dels grans compromisos presos pel futur de Catalunya: desplegament de l'Estatut i nou sistema de finançament més just i més transparent.

La nostra prioritat, doncs, és Catalunya i Espanya, perquè no hi ha contradicció, ni conflicte d'interessos. Perquè si Catalunya va bé, Espanya també. Una cosa tan simple com aquesta només l'ha entès el Partit Socialista.

Però ara el que m'agradaria de veritat és estar escrivint aquesta article en castellà adreçat a la resta de territoris on no s'ha fet aquesta lectura i en conseqüència s'ha recolzat massivament –o no tan massivament– al PP (fins i tot per part d'electorat d'esquerres). Per això m'agradaria adreçar-me a aquells espanyols amb els que compartim ideològicament una manera d'entendre les polítiques socials, la redistribució de la riquesa i la igualtat d'oportunitats i, tot dialogant amb ells en sopars de més de 40 minuts, explicar-los que amb la seva rigidesa i el seu encoratjament no es construeix país, sinó que es minimitza i s'empetiteix.

És justament per això que Rajoy no podia ser president d'un país que no coneix i que, en el fons, no estima. Perquè no l'entén. Quan tu no entens algú i no l'acceptes tal com és, sinó que el vols canviar i adaptar-lo a la teva imatge, és que no l'estimes. Fins i tot em sabia greu quan el sentia dir als debats de campanya que Zapatero havia enfortit els nacionalismes i ens parlava de les dues convocatòries de referèndum... Pobre, semblava que estava amnèsic respecte l'origen del Pla Ibarretxe, els vuit escons que els governs d'Aznar van regalar a la sobrerepresentada ERC al Congrés dels diputats i del recolzament ciutadà que en general van rebre després del seu pas per l'executiu els partits sobiranistes d'arreu.

Amb les eleccions del 9 de març i després de quatre anys d'un govern socialista, Euskadi i Catalunya hem parlat en veu alta i amb molta claredat (sabrem escoltar i interpretar?): volem ser-hi, volem ser part essencial d'un projecte comú, definit per tots. Donem la força prioritària no al nacionalisme reivindicatiu, no a la queixa i al victimisme, no al sobiranisme, sinó al projecte de tots, al projecte que ens ha escoltat, al projecte que representa el partit socialista. És per això que el nacionalisme ara és més feble, senyor Rajoy.

Ara li toca a la resta d'Espanya entendre que aquest és el camí, l'únic camí: el del respecte i no el de la crispació, el de l'entesa i no el del conflicte entre territoris i menys entre persones, el del plurilingüisme, el de la plurinacionalitat també. Espero que s'estimin el seu país tant com jo i que aflori el patriotisme integrador. Llavors no hi haurà contenció en l'assaboriment de l'èxit i de la victòria: tots hauréu guanyat de debò. ■